

„Застава“ налази сваки дан осим недеље и дана за свесем.

Цена је за Угарску за целу годину 28. кр. на полу године 14 кр. на четврт године 7 кр. на један месец дава 2 кр. 40 пот. За Аустрију, Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, Америку и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од нека цена је: на целу годину за Угарску 4 кр. на пола године 2 кр. на четврт године 1 кр. а за Америку и остале земље 6 кр. 50 пот. годишње.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За сваку плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких сјетних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Атентат на епархијску скупштину бачку.

Кров јучерању епархијску скупштину бачку протутњала је бура. И сваки, који није био штићен начелом и програмом, повијао се по оној бури као трска на ветру и данас је жалосна слика, као оно тица покисла перја Кад су у Ср. Карловцима видели, да ће у сва четир протопрезвите та Бачке да буду избори световњака једно гласни, онда се тражило начина, где да се забоду три у здраву ногу. Да врбују јавно за патријарха Георгија нису смели, већ су хтели ма по коју цену да ослабе и омаловаже ову епархијску скупштину. Из старих торњева излетеше совуљаге до покушају доказати дреком, да још није дан већ ноћ. Чули смо им крештање, а то крештање на тек дана нема ни каква уплива. Једна ситна мала совуљага, и ако јој име казује нешто „велије“, увела је на себе ту ствар. И то како? Набијао је главу некојим свештеницима старо-бечејског протопрезвитерата, како они треба да устану за нешто велико. Они треба као свештеници да траже, да само они свештеници буду изабрани у епархијске одсеке, које свештеници одреде. Ако им се то пак не учини, онда да се ниједан свештеник не прими избора. По себи се разуме, да се ово противи закону, противи праву епархијске скупштине. Но у првом тренутку свештеници старо бечејског протопрезвитерата пристадоше на тај мамац, али су неки чим дођоше кући, увидели куд то иде и повукоше своје потписе.

Нешто слично овоме подметнуто је учитељима новосадског протопрезвитерата. Ту је опет изнесен предлог: Ако епархијска скупштина не изабере у епархијски школски одбор исти овај број учитеља као прошли пут, онда да се позову изабрани учитељи, да се ни они не приме избора. Предлог је тај изнео учитељ Ђ. Михајловић. Наше је тврдо уверење, да већина учитеља изненађена тим предлогом није имала ни појма куд он смера. А још мање је знала да ће свештенство у старо-бечејском протопрезвитерату усвојити сличан предлог, јер би се иначе учитељство новосадског протопрезвитерата лакше до сетило куд шта води.

Епархијска скупштина бачка учинила је нешто, што је творце ових гадних смерова изненадило. Није она чекала да јој један по један сталез излази тако рећи са запетом пушком, већ пре но што дође реч о изборима у епархијске одсеке, устао је др. Влада Манојловић, те је изнео предлог, којим епархијска скупштина осуђује покушане атентате против епархијске уредбе, против права епархијске скупштине, против аутономије наше. Тим је предлогом епархијска скупштина показала, да још није дошло време, да се из црних бусија гађа на аутономију нашу, а да нема детића, који ће то најодлучније сузбити. После предлога др. Владе Манојловића било је: јас и помагај. Те те знам не спада на ствар, те не знам није тако мишљено, али су старе и младе совуљаге бадава крештаде. Др. Влада Манојловић са друговима тражио је поименично гласање и при том поименично гласању примљен је предлог др. Владислава Манојловића са преко 60 гласова против 24.

Ми честитамо епархијској скупштини на овом њеном држању. Ово није, као што су неки хтели да изведу, против свештенства и учитељства, већ је то против потпуно неумесних предлога некојих свеште-

ника и некојих учитеља. Да је то тако, види се и из тога, што су многи свештеници, па и неки учитељи гласали за предлог др. Владислава Манојловића.

Као што се види, смишљени атентат против наше самоуправе одбијен је и то сјајно. Ми смо у уводном чланку говорили о овој ствари као најглавнијој по значају својем, а о осталим предметима ове епархијске скупштине говоримо на другом месту.

Једно ћемо само да приметимо: Епархијска скупштина новосадска била је увек широких груди. Она је увек у одсеке бирала и неке своје противнике. Овога пута бирала је канда са једном извизком свугде само радикале. Ми бисмо лично волели да је и овога пута било као пре. Но по сле онакових спремених потмулих па и не размишљених нападаја на свест и право ове епархијске скупштине, разумемо што је дошло дотле. Но надамо се да ће се после ове епархијске скупштине стање и разбистрати и поправити, те ће на идућој епархијској скупштини бити и опет оно могуће што је било пре.

У одбрану права епархијске скупштине.

Предлог др. Владе Манојловића.

Др. Влада Манојловић са другови поднео је епархијској скупштини овај предлог:

I.

Пречасно свештенство протопрезвитерата старо-бечејског, које се искупило било 31. јануара 1906. год. у Старом Бечеју ради избора својих заступника на данашњу епархијску скупштину, сложило се и објавило је ово: да ће свештенство старо-бечејског протопрезвитерата у епархијску скупштину ступити без сваке партијске боје.

Но и ако пречасно свештенство протопрезвитерата старо бечејског није хтело да заузме никакво начелно становиште оно је у чисто личним питањима заузело врло одлучно становиште, и то на жалост становиште, које не стоји у складу са аутономним уредбама нашим.

Свештеници старо-бечејског протопрезвитерата закључили су, да они свештеници, који се приме избора у епархијску скупштину, имају радити на томе, да глас свештенства у епархијској скупштини буде респектован при изборима свештеничких чланова у поједине одсеке. А ако глас свештенства не буде уважен у епархијској скупштини, онда се обвезују, да се ни један не прими избора ни у какав одсек епархијске управе.

Епархијска скупштина бачка осећа дужност да пре него што се упусти у избор појединих одсека изјави ово:

Привремено уређење епархија од 29. маја 1871 год. не познаје у самој епархијској скупштини никакве сталешке разлике. У чланку II. епархијске уредбе именује се изриком и епископ дијецезан и свештенички и световни чланови и они, који по звању и они, који по избору имају места и гласа. Сви они сачињавају епархијско заступништво које решава у целини својој.

Чланци XVIII., XXII., XXVIII., XXXII. дају изрично право епархијској скупштини да избором поставља органе црквене и школске управе и ту решава већина.

Онај, који хоће да буде изабран у епархијске одборе мора имати поверење ве-

ћине скупштине а не само једнога сталеза. То се поверење мора стећи, а не може се и не сме се изнудити претњом, да се бајаги ни један свештеник протопрезвитерата старо бечејског неће примити ни у један одсек, ако епархијска скупштина не изабере баш оне свештенике у одсеке које само свештенство предложи. — Пречасно свештенство могло је ставити предлог свој. Тим више, што се уверило, да већина прошле и садашње епархијске скупштине бачке није једносарано бирала, него је бирала и начелне противнике своје у одборе. Али ако се предлог пречасног свештенства не би узео у обзир ни онда свештенство протопрезвитерата старо-бечејског нема никаква права да прети страјком, то јест бар онда не, ако хоће да стоји на темељу закона.

Но и са гледишта политичког морала, ова скупштина није у стању ни зами лити себи таковог свештеника који би био вољан и кадар, ући у какав епархијски одсек без поверења скупштинске већине, него би био кадар ући и онда кад би знао да га је та скупштинска већина изабрала само под претњом осталих свештеника а без поверења. На основу свега тога, ова епархијска скупштина осуђује изјаву свештенства старо-бечејског протопрезвитерата као пренагљен корак. Радује се, што су неки од господи свештеника, који су ту изјаву потписали, повукли своје потписе натраг. Иначе изјављује још ова епархијска скупштина, да ће своје неоспорно право на избор епархијских одсека очувати у свој чистоти и неће се освртати ни на какву претњу.

II.

Вероисповедни учитељи српских народних основних школа из протопрезвитерата новосадског искупили у Новом Саду 31. јануара 1906. год. приликом избора учитељског изасланика за епархијску скупштину решили су: ако данашња епархијска скупштина не изабере у школски одбор онолики број учитеља колики је број изабрала прошла епархијска скупштина, онда ће учитељство новосадског протопрезвитерата сазвати изабране чланове учитеље да се не приме избора у школски одбор.

По чланку XXXI. привременог уређења епархија, у епархијски школски одбор мора бирати епархијска скупштина два свештеника два учитеља и десет других световних чланова.

У старије доба тумачили су тај чланак тако, да у школском одбору не сме бити више него два учитеља. Међутим баш данашња већина ове епархијске скупштине протумачила је онај чланак правилно, а то је, да епархијској скупштини стоји од воље да бира и више од два учитеља и то као световне чланове. Прошла епархијска скупштина изабрала је осим два учитеља (које уредба прописује као минимум) још и друге учитеље у школски одбор. — Но тиме је прошла епархијска скупштина само показала своју добру вољу, а никако није створила нов закон, нити га је могла створити.

Данашња епархијска скупштина стоји на томе становишту, да је по уредби дужна бирати у школски одбор два учитеља, а хоће ли и преко тога броја бирати, то је ствар поверења, а поверење се не сме и не може изнуђавати са претњама. Са овог становишта епархијска скупштина бачка изјављује, да ће при избору чланова школског одбора очувати своје право чисто неокрњено и неће уступити ни пред каквом претњом.

На послетку изјављује епархијска скупштина, да хоће и треба и мора са својим свештештвом и учитељством Жели, да се свештенство и учитељство не деле од народа свога и не траже под претњом, да им се учине уступци, који ни уредбама не одговарају. Зато је ова епархијска скупштина тврдо уверена, да овом изјавом својом брани српску народно црквену автономију и право целога народа, те верује, да ће све свесно и родољубиво свештенство и све свесно и родољубиво учитељство бити сложено са овом изјавом скупштине епархије бачке.

Др. Влада Манојловић и другови тражили су у тој ствари поименично гласање. Оно је текло овако:

За предлог су гласали: Милош Папић прота, Др. Стеван Момировић, свештеник Милош Катић, свештеник, Васитије Стојадиновић, свештеник, Никола Арсеновић свештеник, Владислав Вуковић свештеник, Ђока Михајловић свештеник, Милан Вукосављевић свештеник, Александер Тошић свештеник, Коста Шијачки учитељ, Петар Павловић, Петар Попадић Сава Стојковић, Стеван Николић, Тома Бикар, Новак Машаић, Исак Лугумерски, Љубиша Марцикић, Коста Брэдваровић, Светозар Настаћ, Младен Милић, Стеван Радојичић, Ђура Грујић, Ваца Михајловић, др. Владислав Манојловић, Никола Ђорђевић, Душан Тодоровић, Лаза Садаков, Гедеон Давидов, Плавша Лесковац, Ђура Крстоношић, Ваца Татић, Влајко Еремић, др. Живко Продановић, Стеван Живковић, Јаша Мрешкић, Ваца Богосављевић, Никола Радулашки, Тома Дорић, Петар М. Кекић, Веља Ђорић, Ваца Ђасалов, Сергија Тошчић, Јерем Пивнички, др. Бранко Илић, Лаза Барјактаров, Паја Доловац, Мита Стојадиновић, Алекса Јовин, Светозар Крајиновић, Радован Малетић, Петар Теофановић, Ваца Станимиров, Сима Милинов, Рада Петаковић, Живан Шикопарић, Танасије Николић, Велимир Радивојевић, Живан Нешин, Емил Михајловић, Обрад Веркић, Мита Алексијевић.

Против предлога гласали су: Јован Борота прота, Душан Јаблановић свештеник, Тодор Поповић свештеник, Вељко Миросављевић, свештеник, Милан Стоја свештеник, Јован Вучерић, свештеник Милутин Гавриловић, свештеник, Јован Степанов, свештеник, Иван Јелчић, свештеник, Георгије Коњовић свештеник, Панта пл. Поповић свештеник, Младен Јосиф свештеник, М. Прекајски свештеник Василије Теофановић свештеник, Т. Јозанов свештеник, Р. Бикар катихета, Ваца Пушибрк управитељ, Танасије Костић учитељ, Јован Благојевић управитељ, Душан Стојшић учитељ, Мита Пејић учитељ, др. Милоје Милојевић, Радован Николић учитељ.

Епархијска скупштина бачка.

Јуче у четвртак одржана је у Новом Саду епархијска скупштина бачке епархије. Чланови скупштински беху скоро сви на окупу. Скупштина је текла врло живо, а долазило је и до врло бурних призора. Ове су у главном изазивали свештеници из новосадског и старо бечејског протопопијата и некоји световњаци, сви они су у скупштини заступали неку врсту опозиције, боље рећи хтели да терају неку опструкцију. Валимо „неку врсту“ опозиције, јер они нису критиковали скупштински рад и рад бивших одсека, но руковођени једино мржњом према скупштинској већини тражили су сваковрне зачколице, да коче рад скупштински и даду одушке својој мржњи и несношљивости према срп. нар. радикалној странци. У њиховим редовима беше сваковрних „различја“ који се на скупштини прикљачу као отворени клерикалци, багателишући народ и тражећи да се њима призна свака привласт, да им се у црквеним стварима даде потпуна диктатура. Из њихових говора јасно избијаше „начело“, да је народ ту једино ради њих, а не они ради народа. Жалосна беше та слика, где група од десет — петнаест свештеника отворено ступа против народа, не обзирући се ни на

јасна наређења автономних нам уредаба. Гледали смо ту групу „народних“ свештеника, тих проповедника љубави, где им са лица, из сваке им речи избија бес, мржња према својој рођеној народи. Ну на род им је по заслуги и судио.

Ну није недостојало ни веселих призора. За ове се постаро пл. поп Панта. Иако је хтео да буде обзирљив, изазвао је у скупштини више пута смех својом и нехотичном шаљивошћу, а и искреношћу јер као говорник удружених различја није умео фино да затаји потајни им смер, него је отворено изнео, шта је „топла“ жеља те групе људи, искупљених с брда с дола.

* * *

Сама скупштина текла је овим редом: После позивања св. Духа у саборној цркви и састанка скупштинских чланова у дворани српске народне школе у николајевској порти, изабрано је изасланство, да позове епископа у седницу. У изасланству су били прота Милан М. Папић, Ђорђе Вукчевић, др. В. Лудајић, Влајко Еремић и Мрешкић. Када је епископ у пратњи изасланства приспео у скупштинску дворану поздрављен је са бурним: живео!

Епископ отвара скупштину и поздравља присутне чланове добродошлицом. У врло лепом и смишљеном говору позива чланове, да приступе раду хладно и без страха. Скупштину очекује важан задатак, да проучи и оцени извештаје о раду појединих одсека, изабере нове одсеке и чиновнике, проучи предлоге административног одбора и т. д. Нада се, да ће и нови одсеци радити са таквом вољом и маром као досадашњи. Позива скупштину, да приступи раду и поздравља чланове добродошлицом. Свој говор, који је с великом пажњом саслушан, завршује са: Живео краљ! Живео српски народ! Скупштина се одзива са бурним: Живео и живео председник!

Прота Борота подноси две захвалнице, пар са молбог Јосимовића и пароха ст. кашишког Грегоровића. На њихова места бираће се нови чланови.

Чланови затим предају веровнице. Би ра се верификациони одбор. Парох Александар Тошић у верификациони одбор предлаже: проту Милана Ђирића, свештеника Николу Арсеновића и Владу Вуковића и др. Лудајића, др. Илију, др. Владу Манојловића, др. Продановића, Косту Шијачког и Стевана Живковића.

Поп Панта Поповић предлаже у верификациони одбор још и поп Вељу Миросављевића као контролу, јер види да су у одбору сами радикали.

Прота Милан Ђирић пита, откуда поп Панта зна, шта је он.

Скупштина одбија да поп Веља Миросављевић уђе у одбор.

Верификациони се одбор затим повлачи да прегледа веровнице, седница се дотле прекида.

По поновном отварању седнице, известилац др. Лудајић јавља, да су предане 93 веровнице и одбор предлаже, да се ове оверове. Присутна су још три изабрана скупштинска члана: Милић, Јаша Мрешкић и Мита Стојадиновић, али су своје веровнице заборавили. Одбор предлаже, да се и ови оверове, јер се по изборном записнику види да су Милић и Стојадиновић изабрани, а остали чланови их лично познају. Изборног записника из старо-бечејског протопрезвитерата истина нема, али су скупштинари из тега протопрезвитерата довели као веровнице извод из записника, а по овоме је констатовано, да је Јаша Мрешкић изабран за члана епархијске скупштине. На место два свештеника, који су захвалили, предлаже, да се одреде нови избори. Предлаже даље, да се пријава Сима Станојевића против Јаше Томића не уважи, јер се у молби тој каже, да епархијска скупштина брише Томића из изборне листе новосадске општине, то пак не спада у делокруг епархијске скупштине. (Бурна усклици: живео Томић!) Исто тако одбор предлаже, да сене уважи ни протест старо-стапарске општине. У тој општини нема законите скупштине, црквени одбор је разрешен, наше га црквене власти не признају.

Прота Борота у предлогу верификационог одбора види одступање од пословника. По пословнику оверовљава се једино на основу веровница. Чим ових нема, члан се не може оверовити. Предлаже, да се оверове само они чланови, који су поднели веровнице, остали пак не.

Др. Илиј је не може примити тумачење Боротино. Веровница је само извод из изборног записника и овај је меродаван. Из записника се види, да су ова три члана изабрани и с тога предлаже, да се оверове.

Иако је Јаша Томић већ више дана у постељи, болестан, те нити је дошао на скупштину, нити је поднео своју веровницу, устаје поп Веља Миросављевић, сав позеленео, и чита неки предлог, да се не уважи избор Јаше Томића. Предлог су потписали некоји свештеници и др. Милојевић, др. Бокшан и др. Лаза Марковић. Сам предлог није се у опште могао разумети, јер одмах код првих речи избила је силна бура и на предлагача падала је читава киша погрда, пуних гнушања и презирања. „Нећемо да слушамо“, „напоље с њима“, „срам вас било“ — то су били изрази, којима је скупштинска већина почастила ону неколицину, вапојеву безграничном мржњом. „Дођите у народ, да видите ко је Јаша Томић!“ дозивали су скупштинари и њима и др. Бокшану кад је касније говорио, а кад је прослављени предлагач сео, захорило се бурно: Живео Јаша Томић! које се дуго разлагало двораном.

Прота Борота тражи потпомогнут десеторицом чланова, да се седница притвори у тајну. Чују се гласови: Бојите се јавности? Стидите се? Нема овде никакве тајне!

Председник разјашњава, да ће се о молби С. Станојевића и протесту стапарског цркв. одбора репавати, док се скупштина конституише.

Јов. Степанов тражи, да се скупштинари из старо-бечејског среза не оверове, јер им веровнице — изводе из изборног записника — није потписао председник изборне скупштине.

Др. Лудајић је против томе предлогу, јер је оригинални изборни записник потписао председник изборне скупштине а изводе из овог могао је потписати и председник ст. бечејске црквене скупштине. Што пак изборни записник није поднешен, нека питају проту Бороту.

Прота Борота: Изгубио се на пошти он га је поднео. (А тако? То је смицалица?).

Прота Ђирић је такође, да се сви присутни чланови оверове.

Глас се. Скупштина оверовљава свих 96 присутних чланова.

Прелази се на конституисање скупштине.

Прота Борота: У дневном реду стоји избор перовођа, а пословник одређује само једног перовођу. Да се остане при одређеним пословницима.

Епископ тумачи, да се није хтело одступити од пословника, но обичај је да један води записник, а други бележи пријављене говорнике. Иначе нема ништа против, да се бира један перовођа.

За потпредседника Јаша Мрешкић предлаже дра Б. Илију, а Миросављевић Вацу Пушибрка, гимназијског управитеља. Скупштина бира дра Илију. — Др. Илиј заузима потпредседничко место и захваљује се на поверењу.

За перовођу Плавша Лесковац предлаже дра Живка Продановића. Скупштина га бира једногласно. Др. Продановић се захваљује на поверењу, али се не може примити, јер му послови не дозвољавају, да остане овде да саставља записник, но предлаже Кузмана Миловановића. Скупштина га бира једногласно.

Прелази се за тим на молбу С. Станојевића, предлог В. Миросављевића и другова и протест стапарске општине.

Др. Илиј побија наводе Миросављевићеве, да Јаша Томић не може бити члан епархијске скупштине. Миросављевић је нетачно цитирао 13. тачку, слово б) рескрипта. Миросављевић је рекао: „они који су били осуђени“, а те речи „били“ тамо нема. Позива се даље на кривични закон,

његове новије уредбе, које по издржању казне враћају осуђеноме сва права.

Борђе Вукичевић говориће sine ira et studio. Читава дебата нема смисла, јер Томић није овде, није поднео веровнице. Предлаже, да се протест Станојевићев одбије као беспредмета.

Др Продановић и др. Лудајић предлажу, да се усвоји предлог верификационог одбора.

Др. Бокшан говори у личној ствари. Тврди, да је др. Илиј рекао, да автономне уредбе, ако се косе са државним законом, не узимају се у обзир. Он се оглађује против таког схватања.

Др. Илиј одговара му, да он није рекао тако и из свега види, да је лично нерасположење навело дра Бокшана у тој ствари.

Др. Бокшан хоће опет да говори у личној ствари, но скупштина му не да. Бурни узвици: Нећемо да слушамо! Да се пређе на ствар!

К. Миловановић се јако изненадио поступком свештенства, јер је баш од њих очекивао, као проповедника љубави, да ће бити мирољубиви, но међутим се уверио о противном.

После тога се гласа и скупштинска већина одбија молбу Симе Станојевића и предлог Веље Мивосављевића и усваја предлог верификационог одбора.

У ствари стапарској прима се такође предлог верификационог одбора.

Прелази се на извештаје појединих одсека.

Јован Благојевић: Како су ти извештаји опсежни, а треба их савесно проучити, предлаже, да се најпре штампају, па кад буду готови, да се сазове ванредна скупштина.

За то је и прота Ђирић, а и да се једном са свагда реши, да се ти извештаји имају увек штампати.

Оба предлога примају се једногласно.

Прелази се на избор чланова за епархијску скупштину. Пре но што се приступило избору, др. Влада Манојловић, потпомогнут десеторицом чланова, подноси предлог, који доносимо на другом месту.

По прочитаном предлогу прота Боро та хоће да докаже, да том предлогу нема овде места јер старо бечешко свештенство није поднело никакву молбу овој скупштини, а што свештенство ради на својим конференцијама, то се не тиче ове скупштине. Предлаже, да се најпре реши, да ли тај предлог спада овамо или не.

Ђока Михајловић такође доказује, да тај предлог не спада овамо, особито у колико се он тиче учитељства новосадског среза, јер ови су после изборне скупштине приватно се договорили, да не ступају ни у један одсек, ако скупштина не узме у епархијски школски одбор више од два учитеље. Ова учитељска ствар није иста са свештеничком.

Др. Илиј доказује, да скупштина има права да расправља о свему, што се догађа у автономном животу у овој епархији.

Гласа се поименично, да ли предлог др. Манојловића спада пред епархијску скупштину или не. Скупштина са 60 против 29 гласова решава, да тај предлог спада пред скупштину.

Како је било већ 1 сат по подне прекинута је скупштинска седница и заказана је, да се настави у 3 сата.

Продужење седнице донећемо у другом броју.

Овде саопштавамо и имена изабраних чланова у поједине одсеке.

У конвисторију су изабрани од свештенства: пароси Александар Тошић из Парага, Василије Стојадновић из Чуруга, Василије Јокић из Турije, Борђе Павковић из Сомбора, Никола Теодоровић из Обровца, др. Јован Радивојче из Глојана, Стеван Николић из Ст. Футога и Јован Вујић из Бечежа. Од световњака: др. Владислав Манојловић из Суботице, др. Бранко Илиј из Новог Сада, др. Јован Вујић из Сомбора, Никола Борђевић из Баје, др. Живко Продановић из Сен-

томаша и др. Миладин Свињарев из Новог Сада.

У административни одбор су изабрани од свештенства: новосадски прота Милан Ђирић и жабаљски Милош М. Папић, др. Стеван Момировић из Сивца, Влада Вуковић из Каћа, Никола Арсенивић из Госпољиваца и Милош Катић из Жабља. Од световњака: Влајко Еремић из Маргоноша, др. Јован Манојловић из Суботице, Љубиша Марцикић из Паланке, Пера Поподић из Новог Сада, Коста Брандваровић из Новог Сада, др. Бранко Илиј из Новог Сада, Душан Теодоровић из Сивца, др. Витомир Лудајић из Сенте, Коста Шпачки из Ст. Футога. Јаша Мрешкић из Аде, др. Бранко Вујић из Сомбора и Вара Татић из Пачира.

У епархијски школски одбор изабрани су од свештенства: Александар Тошић из Парага и др. Стеван Момировић из Сивца; као учитељи: Душан Пејић из Сивца и Срдан Увалић из Лалећа, као световњака: Душан Радић из Суботице, Риста Свирчевић из Сомбора, Сава Лудајић из Мола, Јеврем Павички из Сентомаша, др. Миладин Свињарев из Новог Сада, Мата П. Алексијевић из Новог Сада, Марко Валић из Новог Сада, Ст. Живковић из Ст. Бечежа, Емил Михајловић из Ковиља и Божидар Борђошки из Сомбора.

Избор изборника за темишварску епархијску скупштину.

Мокрин, на поклада.

Најновији догађаји у нашој домовини, распуст угарског сабора осујетише све донде заказане и сазване народне зборове. Та судбина је постигла и сазвани народни збор у Мокрину, на радост оних шарених различја у Вел. Клинди, којима не иду у главу народни зборови у њаној околини, јер би они по невољи да и у тој околини тугорашу у јавним народним стварима. Ово истина имају та различја свога јакога наслона у Мокрину, али зато ништа није сметало, да се народ и у месту и околини за збор јако одушеви тако, да би збор у Мокрину без сваке сумње сјајно испео, само да се одржати могао. Много народно интересовање и распитивање даје нам доста гаранције за такву тврдњу, јер из даљих и ближњих места дођоше многи Срби у нади, да ће се збор заиста одржати. Јако нам је, што су ти људи бадава трошили, али друкче није могло бити, када је збор у последњем часу забрљан, те није могуће било за времена сву браћу известити о забрани збора. Јако жалимо дакле, што се збор овде у различјем гнезду не могаде одржати, јер смо више него уверени, да би се дубоко урезале успомене на збор у срце народно, свест народна добила би новог полета. На збор је залутала и тамбурашва дружина Јоце Мимиталског из Мола, те у место збора уживасмо у складној свирци и дивном певању Јоцином, а како чујемо Јоца је краљевски за то награђен.

Одржан је избор изборника за епархијску скупштину у Мокрину, споразум се постигао био како је могуће било, те тако није дошло до изборне борбе, а радикална странка може задовољна бити, када зна какве су прилике још овде. Но развија се и код нас и скоро ће алмажанство обрати бостан.

Занимљив ће бити избор епархијских скупштинара у в.-кикиндском протопопијату, јер ће две јаке странке стајати једна према другој, наиме подићи ће се врана и хала против радикалне странке. Како чујемо, у једној великој општини није избор изборника законитим путем обављен, јер се ради насиљем и свачим, само да се скрши радикалија. Та општина неће моћи учествовати при избору. А то би најпосле и право било, јер те смицалице противника удешене су само да прави израз народне воље не победи.

Идемо да видимо дакле исход избора у в.-кикиндском протопопијату.

Јављају нам из Тиса Иђоша, да су тамо изабрати све сами радикали за изборнике и то: Јера Алексић, Сима Драган, Јефта Мирковић, Алекса Ердешан, Јоца Веселинов и Милан Бијкин.

К р и з а.

Министар председник Фејервари вратио се из Беча. Говоре да у Бечу још није решено, хоће ли се у законитом року расписати нови избори или не, али се ради на томе, да се не распишу.

Гроф Арвед Телеки агитира и даље у „Мађарорсагу“, да поједини трговци Угарске престану доносити своју робу из Аустрије. У тордешкој, марошвархелској и замањској жупанија већ су бојкотирали сву аустријску робу, а сад су и у сатмарској жупанији и у Новом Саду покренули да учине то исто. Он је за то, да трговци купују на другој страни и боље би било носити оне крпе и не куповати оне ствари, које се данас могу добити у Аустрији. Боље простије па ће бити и јефтиније.

Отпочеле су нове тужбе. Барона Проњаја туже, да је наговарао чиновнике пештанске жупаније да даду оставку, дакле да не врше своју дужност. Половија туже да је говорио против краља. И против Лајоша Холса покренули су тужбу због увреде величанства Крас, сарадник „Пештанског Лојда“ потврдио је, да је говорио Холо против краља, но сви други новинари сведочили су да то није учинио и тужбу су морали оставити.

У Њдређава запленили су лист „Саболч“. У њему је био чланак: „Не тако цар!“ У томе је видео државни тужалац увреду величанства и затворио је писца тога чланка.

Политички преглед.

Резолуција Народне Скупштине у Србији. Поводом преговора који се воде о трговинском провизоријуму између Србије и Аустро Угарске, Нар. Скупштина је донела ову резолуцију:

Влада се позива да не закључује ни провизоријум ни трговачки уговор с Аустро Угарском ако не буде обезбеђена ветеринарна конвенција, односно осигуран извоз стоке, сточних сировина, живине и провоз под повољним погодбама како за време провизоријума тако и за нови уговорни период.

Влада је пристала на ову резолуцију.

Народна Скупштина на основу чл. 52. устава донела је овако решење о провизоријуму:

Овлашћује се краљевска влада, да привремено регулише трговинске односе према државама, са којима до 16. фебруара ове године није могла обновити трговинске уговоре.

Ова привременост може трајати најдуже до 1. маја ове године.

Привременим уговорима не могу се давати веће олакшице од до сада даваних. Царински ставови имају се кретати између досадашње уговорне тарифе с додатком обртног пореза и ставова опште царинске тарифе.

У Перзији траже устав. Персијска штампа устала је сва и опомање владу на дужност, јер Персији прети опасност од руско енглеског зближења, чија ће последица бити подела Персије. С тога штампа у Персији истиче као неодложност потребу, да земља добије устав по облику енглеске уставности и тражи да персијско свештенство дође до већег утицаја на државне послове.

Нови Сад, 17. фебруара.

Рукоположење ђакона Ђорђа Павковића. — Ми смо јавили у „Застави“ да ће новоизабрани парох сомборски г. Ђорђе Павковић бити рукоположен за презвитера сад у недељу 19. фебруара у Новом Саду у саборној цркви. За тај дан спремали су се врло многи Сомборци да присуствују том чину. Како сад поуздано дознајемо дан рукоположења г. Ђорђа Пав-

ковића промењен је и биће већ сутра, у суботу 18. о. м. у 7 и по часова у саборној цркви. Честитамо!

Вести из места и са стране.

Забава.

Пишу нам из Каменице: Српска читаоница приредила је за своје чланове и госте са стране дана 4. (17.) фебруара т. г. «Вечерњу забаву». Програм је изведен на опће задовољство. Забаву је отворио Стеван Симоновић са поучним говором. Двоје школске деце деклемовало је две песме а вредни земљорадник Андрија Марић отпевао је уз гусле две народне песме на пуно задовољство публике, дилетанти и дилетанткиње привадили су драмолет на «Бадњи дан» од Косте Трифковића са пуно успеха а нека је свима именовито госпођицама Живојно вишевима лепо хвала.

Да је забава добила што лепши значај много нас је задужило српско занатлијско певачко друштво «Невен» из Новог Сада које нам на опће допадаше под управом свога честитог и младог учитеља Ђорђа Рајина лепо и складно отпевало четир врасне песме. Чланови друштва радо су се нашој молби одазвали, не жалећи ни трошка ни труда те нас по овом зимњем добу посетилише.

Од свију нас лепа им и искрена српска хвала, а још више ће нас обвезати, ако се у скоро потруде те нас и опет посете и даду нам лепе прилике, да чујемо угодно наше првено певање.

Забава је била изврсно посећена, а поучен је леп како моралан тако и материјалан успех.

Особиту хвалу заслужио је господин учитељ Драговић као тајниј читавнички, који није пожалио труда и пуно омогућио и допринео, да се забава могла приредити.

Демонстрације противу Криштофија.

У Будимпешти су јавно огорчени разносачи новина, који су иначе гола сиротиња а којима сад министар Криштофи и тај јадан залагај хлеба отео из уста са његовом забраном продаје новина на парче. Ти новинарски надничари који су оставили код куће гладну децу искупили су се у среду у вече пред Криштофија министра палатом у Андријашевој улици у Пешти и приредили су демонстрацију. Огорчена и лишена хлеба сиротиња баш није тако бирала речи. Истина чула се и очајна и жалосна вика «хлеба нам дајте» — али је било и других врпнијих речи као «делату» «бездушнице» и т. д. Демонстрација је кратко време трајала, и полиција која стално стражари пред министровом палатом, пошто демонстраната није било много — једне је похапсила и одвела у главну полицију а друге је разјурила. Свет је викао: живила слобода штампе!

Мирне улице.

У Будимпешти су сад мирне улице од како је забрањена продаја новина на број. Поводом тим пише «Мађарорсаг»: Власт, која утишава и угушава све што слободу значи, запушила је уста и окретним и веселим «распродавцима» новина на број, тим занимљивим типовима пештанских улица, који су чисту децу слободне штампе представљали. Данашњим даном је ступио у крвост закон, којим се забрањује продаја новина на број. Истина, да се дешавали случајеви, да су ти мали листићи всдијак претерали и прекорачили границу свога позива и злоупотребавали тај новинарски позив, које злоупотребе смо ми увек ошинули, те и ако би се какав закон у том погледу донео, могао је за њих поднети. Али је најчудноватије, да кад лечник хоће неку болест да спречи, да свога пацијента убија. Тог болесника, ког је министарство унутрашњих дела данас убило поред све његове невоље, користан му је био живот, јер је хиљадама сиромашним људима пружао хлеб насушни и опстанак покућарским и уличким, као трафиканским продавцима, слагачима, штампарима, а осим тога и многим другима. Спољашност обустављања уличне колпортаже (распачавања часописа, новина и брошура) најбоље се по улици види. Нестало је пријатне и веселе вике, којом се објављује грађанству да су изашле новине, не чујемо ту вика више, занемела је. И Бог сам нека зна из чега ће се сад хранити многи, којем је крајцарашки лист давао хлеб. Несретна жена, која је на углу улице или под капијом са дететом на сиси продавала новине, данашњим даном почиње гладовати, а од глади ће умирати седи људи домобранац (у Пешти многи стари домобранци живе од продаје новина) ког је

крајцарашки лист хранио, сад може просијачки штап узети у руке. Тужно ходимо по мирним улицама, и ако је сунчаном светлошћу обасјана Пешта, изгледа као да је црна тама покрива. А у фактора као да се уста на смех развуче посматрајући рушевину и пустош коју је створио. А и како да не? Та њему је ова варош тако пријатна кад је мирна и мрачна. Тим пријатнији што мирнија и мрачнија.

Ужасна несрећа од ватре.

Београдском листу «Одјеку» пишу: «Ноћу између 11. и 12. ов. мес., а око 11 часова у вече изгорела је кућа Андреје и Драгутина Станковића из Стублина (ср. посавског окр. београдског) и том приликом изгорели су и нађени мртви: шесторо деце и жена Драгутинова, Стана. Изгорела је и жена Андрејина Миљенија, али је још жива и на сву прилику да ће и она кроз који дан умрети. Андреја је имао петоро деце, а Драгутин двоје, и ове ноћи изгорели су Андрејино четворо и Драгутиново обоје. Кад је се овај случај десно ни Андреја ни Драгутин нису били те ноћи код куће. Ова несрећа од пожара произведена је непажњом самих укућана. У кући поред огњишта с једне стране била је једна велика гомила шапурина од окружених кокуруза: а с друге стране била је гомила тулузине кукурузне. Жене су оставиле на огњишту велику ватру и отишле у своје собе да са децом спавају. Ватра је уватила обе гомиле шапурина и тулузине и затим запалила греду између кујне и собе, као и врата од куће и све остало у кући. Кад је греда од себе прогорела напунила је собу дима који је петоро деце подавио. Обе жене кад су ово осетиле полетеле су собним вратима, али чим су и једна и друга врата од соба створиле пламен је журнуо у собе од чега су обе жене на вратима попадале и ту остале. У том дотрче најближе комшије и почну одваљати прозоре да децу спасу. Али кад је један улао у собу нашао је само једну девојчицу и неопечену и једну жену живу али толико позлеђену од ватре да неће остати жива. Сва остала деца, њих петоро, била су изгорела. Полицијска власт са лекаром рано изјутра дошла је на лице места и лекар је указао помоћ опеченој жени.

Сутрадан скупио је се грдан свет из неколико села. Само се чуо плач и кукање родбине, и свију присутних. Све је плакало гледајући ову ужасну несрећу и пустош.

Изгорела жена и деца су одмах сахрањени. Сва су деца стара од једне до пет подина.

Страшна смрт!

Позоришно вече.

Српско Певачко Друштво «Венац» у Панчеву приређује у недељу 19. фебруара (4. марта) 1906. у дворани код Трубача на свеопште захтевање грађанства позоришно вече. Представљаће се најбољи комад из српског народног живота: Лепа Марија. Слика из живота банатских Срба, у 4 чина с певањем и играњем; написао: Душан Шамбек. — Редитељ: г. Стеван Васић. Диригент: г. Душан Шамбек. — Оркестар: г. Ф. Ширке. Чист приход припада писцу комада, друштвеном хоровања г. Душану Шамбеку.

Београд некад и сад.

Као што је познато, по последњем попису излази да у Београду има више од 70.000 становника. Да је број престонишког становништва ипак прилично брзо растао, може се видети по томе, што је за 60 година Београд пет пута већи. Год. 1846. било је у Београду само 14.371 становник а 1866.-те тек 24.768.

Од интереса је поменути, како је расло становништво и у Србији, 1815. године било је у целој Србији 401.350 душа, 1833.-ће 678.192, 1851. ве 969.383, 1866.-те 1.215.576, 1868.-ме 1.254.503.

Дифтерија у Земуну.

Из Земуна јављају да тамо бесни заразна болест дифтерија (гушобоља). Према последњем извештају земунског градског лечника до сада је било 28 случајева оболевања, од којих су 4 била смртна.

Брзојави „Застави“.

Стагли 17. фебруара.

Будимпешта. Званичан лист објављује наименовање председника суда Возарија — за краљевог комесара за марош торданску жупанију и варош Марошвапархељ — судца краљ. табле Насадија за Хајдушку жупанију и варош Дебрецин. Самоуправа вароши Мако биће у скоро решена.

Сегард. Чиновници толманске жупаније решили су, да ће сви поднети оставке, ако од њих буду захтевали, да спровођају неваконтите наредбе. Велики жупан Сечењи, који одлази опоменуо је чиновнике, да не напуштају своја звања.

Привремени трговачки уговор између Аустрије и Србије.

Београд. Предлог о привременом трговачком уговору између Аустро Угарске изгледа доста повољан.

Прилике у Русији.

Москва. Полиција је у Москви изгнала најбогатије Чувте трговце.

Петроград. У Царскоје Селу био је велики савет, који је довршио предлог у погледу организације државног савета и новог уређења државне думе. Овај је предлог са незнатним изменама усвојен.

Ђачки немири.

Лавово Рутенски Ђаци су на универзитету приредили велику демонстрацију

И з ј а в а.

Ових је дана изшао у «Бранику» допис из Брода, у ком се напада на овдашњу «Српску Кредитну Банку», односно на неке људе у њој. Како имаде чудних људи, који држе да сам ја то писао, присиљен сам изјавити на своју поштену ријеч, да не само да нијесам тај допис писао, него не ам ни појма, ко га је у опће могао писати, и то тим мање, што је све оно што се тамо каже за господ. др. Ник. Ђурђевића од првог до последњег писмена перфидна лаж.

Славном уредништву «Браника» препуштам да ми ово потврди, — и то тим пре, што ја у опће никад са тим листом нити сам стајао нити сада стојим ма и у најмањој каввој вези или одношају.

Па ако још и после овога буде некога, ко може само и помислити, да сам ја то писао, онда немам више ништа да кажем — осим да је нитков!

Брод, в/С. 15. (28.) фебруара 1906.

Миле Ђурић.

„ЕМУЛЗИЈА“

значи смесу уља или масти с каквом воденасом течношћу. Млијеко и скоруп су наравне емулзије и имају у себи путера који је растављен у најфиније капљице и правилно раздиљен. Сасвим на исти начин Скотова емулзија је емулзија од најбоље норвешке медицинале јетре не дасти спојене с вапшеним и натријумним хлоридима.

У свима случајевима, гдје изгледа пробитачна употреба јетрене масти, заслужује Скотова емулзија предност, јер је не само сасвим укусна, него је и необично лако пробављива. Рибар с малим ослићем (рибом) знак је г. раницје за прави Скотов поступак.

Може се добити у свима лекарицама.

Кад се позовете на ове новине и пошљете 75 потура у поштанским маркама, послаће вам бесплатно боцу на пробу.

Дра Емила Будаји-ја
«варошка лекарица»

Будимпешта, IV., Вацпа улица бр. 34/50.

Цена оригиналне боце К 2.50.

ЈАВНИ СУДЕ!

Ко ј' узео меда од мене у дози,
Нек сам плати колко вреди. 206 1-1
Гроз чокота ружице на дози,
А ко ј' узео меда у урету и тони,
Нек ми плати, колик звано, кад му звони,
Кад колач сече о крсном имену, слави,
Да се зна да је Србин и свечар прави,
И да он ником колача ост'о дужан није,
Кад се њему у славу звони и с чокота ружице
вино пије!

Јавног суда то су златна слова,
За деп марамица бела свилена веза озгокара ова!
У Банштору. Коста Стојановић.

ЖИВИНА

Ја купујем сваковрсну пернату живину и желим понуде

ЂУРА МИЛИЋ

4 6-10 у Вел. Кикинди.

Велика радња за извоз пернате живине.

У прилог познавања винове лозе у Српству.

У доба обнављања винове лозе у нас, веома је потребно разбирати не само о најбољима, но и у даљим областима. Нарочито то вреди знати за оне врсте, које се гаје у Српству, пошто нам је толико лакше доћи до њих и до тачних података о њима.

Раз ирајући о виноградарству у Далмацији, ми смо од пријатеља г. Љубомира Росића, учитеља пољоделства у Бенковцу добили нешто података о главнијим врстама домаће далматинске лозе, и радо саопштавамо читаоцима.

I. Црне врсте: 1. Плавина — раширена је по свој Горњој Далмацији до Шибеника; 2. Сврдловина — или Главинуша; 3. Нинчуш; 4. Мали плавац; 5. Велики плавац. Све ове врсте гаје се у Северној Далмацији до Дубровника. 6. Вишка — гаји се на отоцима Вису и Хвару; 7. Кадарун — гаји се у Јужној Далмацији у котарима: Дубровник и Котор. II. Беле врсте: 1. Пагадабит — гаји се у читавој Далмацији; 2. Мараштина — у свој Северној Далмацији до Дубровника; 3. Вугава — гаји се на отоцима Брачу и Хвару; 4. Куртабашка — гаји се на отоцима Вису и Хвару; 5. Грк — гаји се на отоку Корчули и полуотоку Пељешцу.

Нарочиту пажњу заслужује: III. Нишлика (грошће без семена.)*

Ову сорту винове лозе добио је г. Милош Миленовић, учитељ у пензији из Зајечара, и то из дворшта нишке цркве и одгајио је од исте један човок у виду шпалера, који је сад прородио.

Пошто ова сорта није до данас позната нашем народу, или је мање позната, заслужује да се опише. Нарочито ће овај опис бити од користи за оне који гаје винову лозу у виду шпалера поред видова или у окућници, а такође и за оне, који подижу винограде у већем размеру.

— Дрво је врло фино, средњег пораста, беличасто-мрке боје.

Пупољци на ластарима су средње крупноће, при врху шпалести и обложени меким и финим маљама.

Лист је средње величине са мањим урезима који захватају 1/2 листа и плитким зарезима кожасти и отворено зелене боје. Петељка је листа кратва.

Грозд је велики, при горњем крају разгранат. Средња је дужина 15—23 см. а ширина при горњем крају 10—15 см. и достиже тежину до 1 кг.

Зрно бобица — је јајастог облика, сочно, средње кавкоће, отворено зеленкасте-жућкасте боје са врло финим и провидним нервима. На доњем крају зрна налази се повећа мрко-обојена пеглица, а свуда унаоколо налази се повећи број једва приметних беличасто мрких пеглица. Зрна су на петељци врло јако збивена, тако да се од истих петељака не може видети.

Грошће Нишлика врло је слатко и садржи и себи доста шећера, услед чега се могу добити јака вина са врло финим укусом и мирисом. Сазрева крајем месеца августа. Издржљиво је од кварежи и при дужем стајању на чокоту образује врло фини сушак, који се са успехом може употребити при мешању теста.

Против пероноспоре и оидиума, као и осталих болести врло је издржљива.

Услед њене велике родности, крупноће, финог укуса и мириса, а нарочито с тога, што је без семена и што образује сушак, Нишлика, заиста заслужује место међу првим сортама винове лозе и нада је, да ће се иста што више и што брже у већој количини размножити и раширити.

*) Српски војници из рата с Турском донели су из Врање у Београд, а и на друге стране, грошће без семена, које се од то доба зове „Врањско без семена“. По опису изгледа биће то једно и исто и онда јој то име не би одговарало.

Из домаће привреде.

Противу бувача.

Противу овог ситног, али врло опасног штеточине на разном нашем поврћу, а нарочито на купусу, кељу, ротквицама и т. д. препоручују и употребљавају разна средства, па нека од њих местимце и помажу, а нека опет

не помажу. Али један енглески баштован уверава, да му је у свакој прилици помогао пелен. „Ја скувам — вели он — пелена у води том пеленивом шкромим (прскам) оне биљке, на које бувачи нападају. То чиним увек по заходу сунчеву, па ујутру никад не нађем на пошкромљеном поврћу ни једног бувача“. Треба пробати.

Сејање раног кромпира.

Рани кромпир може леп новац да донесе онима, који су у близини веће вароши. Он се продаје за добру цену. За сејање тог кромпира ваља изабрати рани кромпир и у фебруару месецу поређати га на даскама једно поред друго у каквом видном и прозрачном подруму. Кромпир ће брзо почети клијати. То клијање се може у осталом произвести и доцније на овај начин: Узме се једно сандуче и напуни са сухом струготином од дрвета и метне се у топлу собу. Кромпир брзо почне да клија. Земљу ваља врло брижљиво издробити, а тако исто треба пазити да се кромпир у кућице не стрпа које како. Најбоље се кромпир меће у кућице рукама и то тако, да влиде горе дођу, а особито треба пазити да се те клице било при пренашању или сејању кромпира не повикају. Време сејања зависи од предела и климе. Негде раније а негде доцније. Ако је бојати се ноћних мразева, онда ваља у два разна времена посејати.

Где треба кудељу сејати.

Кудељу ваља посејати на таквом месту, где је заштићена од многих ветрова, зато, јер кад се од кудеље стабла услед ветра чешу једно о друго, постају чворовита, а кудеља на тим местима слабија, крта, те јој тиме и цена лошија.

Како треба краве мусти.

Ако се краве не помузу добро, онда почињу да мање млека дају и све горе музаре бивају, тако да на послетку од крава које су добре музаре биле и доста млека давале — сасвим лоше музаре постану. Зато се мора и ако је теле краву посисало, после њега крва добро измусти, тако да се виме сасвим испразни. С тога треба надгледати млађе ако се њима већ повери да музу краве, да тај посао савесно врше. Јер како је мужа тежак посао, која изискује снагу и истрајност, не ваља онда тај посао поверавати слабуњавим особама, који не могу тај посао онда како треба да врше поред најбоље воље. Пазите дакле на добре музаре, да их не изгубите услед нехатости и замуштања.

Како се гоје патке.

Ко је рад да до дебелих угојених патака дође, а он нека цоваси јечам и нека га тако остави да се мало кисели. Онда се извади из воде и метне у једну гомилу на каквом топлем месту, тако да почне клијати. Је ли јечам проклијао онда се опет остави да се осуши, да би се могао опет као сув оставити. Још боље је ако се дневно толико јечма покваси и остави да проклија, колико је од једног дана до другог потребно за храну паткама. Са тиме се уштеди сушење проклијаног јечма и доцније опет квашење. Само са тим квашењем јечма ваља тако удесити, да се у два суда кваси, јер обично треба један дан јечму дов проклија.

Трговина.

БЕЧ, 27. фебруара 1906. (Оригинални извештај са марвеног вапара на св. Марку од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић). На данашњем вапору је било дотерано 6323 комада мађарских и 4806 комада пољских. Свега 11129 комада.

Трговина је била лабава.

Продавало се:

Прима роба	116—120 кр.	изнимно 121 кр.
Средња	107—114	"
Лакша	97—106	"
Сремска	108—114	изнимно — кр.
Српска	—	"
Пољска	94—118	изнимно 120 кр
Талијанска	96—112	"
Цена је сланини	146—	кр.
"	масти	144—146 кр. Све од 100 кг

Вапаш рогате марве.

На данашњем вапору рогате марве беше дотерано свега 2822 комада, од којих беше 2439 угојених волова и 383 комада бикова и крава.

Трговина је била лабава.

Швајцарски прима	—	88—100 кр.
"	средњи	72—88
Мађарски прима	—	76—82
"	средњи	60—74
Лошији	—	56—62
Бикови	—	60—80

Јавна благодарност

Приликом сватосавске беседе српске правене певачке задруге чакочавке добровољног прилога дадохме ове госпође и господа:

По 20 К: пресветла госпођа бароница Марта Рајачић. — По 10 К: пресв гђица Зорка бар. Рајачић; Његово Високопреосвештенство др. Георгије Летић, епископ (Темешвар), и преч. госп. Јован Новаковић, окружни протопрезвитер (Темешвар) — Ранко Панић (Крајова) 8 К 40 п. — Др. Јосиф Фишер 6 К 80 п. — Коста Димићеску (млађи) 6 К. — По 5 К: пресветли госп. барон Михаил Николић (Македонија) и високопречасни госп. Исаа Дошен, архимандрит (Бездин). — По 3 К 40 п: Имре Ђери и Ладислав Доби. — Никола Шмид 2 К 80 п. — По 2 К: Рихард Тикач, Јефта Пантић и Ника Димићеску — По 1 К 80 п.: Ника Јовановић и Лаза Дамјановић. — По 1 К 40 п.: Никола Ранков, Јулије Кадарка и др. Бернат Штајн. — Милош Милошев, парох, 1 К 20 п. — По 1 К: Јосиф Канак и Васа Милошев. — По 80 п.: Бранко Војновић, Јона Н Војновић, Михаил Шајрих, Лауш Томка, Гејза Фабри и Душан Срб (Петроман). — По 40 п.: Пера Живановић, Стеван Гал (капелан), Коста Мијатовић, Лаза Константиновић, уд. Вилих, уд. Марија Петровић, уд. Шенборн, Никола Живановић, Ђура Теодор, др. Аладар Санто, Јован Пинћу, протопрезвитер Херман Франкл, Ђорђе Давид, Мита Војновић (млађи) и Н. Н. — Свега 110 К.

На овим прилозима овим у име певачке задруге изричемо благодарност.

У Чакову 1. (14.) фебруара 1906.

Радивој Петровић с. р., Ваја Недељковић с. р., учитељ, перовођа и ликовођа, председник.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Штампане су четири свеске дивот-књиге:

Др. ЂОРЂА РАДИЋА

ВОЂАРСТВО

На томе „Вођарству“ радио сам близу 40 година. Свака свеска, поред вештачки израђених слика у слогу, има и по једну таблу природи сасвим верно израђеног воћа, у таковој лепоти, да га лепше и верније ни у једној странијој литератури не можемо наћи.

На овогодишњој, у прошлом месецу у Бечу приређеној Уметничко-Индустријској Изложби, и ове су слике мога „Вођарства“ изложене биле, и оне су на тој изложби биле предмет општег допадања, како по вештачкој, изврсној изради у бојама, тако и по природној вредности. И онда није потребно више шта у њихов прилог говорити. — Овакових ће табала бити 80—90, а према одзиву и више.

Ценећи вођарство као један од најбогатих домаћих извора народне привреде, Његово Величанство краљ Петар I. изволео је најмилостивије примити посвету овога дела.

Свеска стаје 0'55 динара или 0'55 круна.

Ко би био вољан, да се својски око скупљања озбиљних претплатаника заузме, нека се изволи обратити мени, а ја ћу му послати изишле свеске и проспекте, из којих ће све остало видети и сазнати.

Ово ће бити у нашој литератури јединствена и најлепша, а свакоме љубитељу вођарства најкориснија књига.

Штапао сам ју само у 1000 примерака, јер због огромно великих трошкова, нисам смео више, и онда нека се сваки, коме се допадне, са претплатом пожури, јер: „Ко пре девојци, овога и девојка“!

Београд, јануара 1906. год.

Др. Ђорђе Радић,

Секретар

Српског Пољопривредног Друштва.

СВОЈУ КУЋУ

на добром месту, са дућаном, 2 собе, шпаје, лепа башта и све друге опреме, плац 400⁰р, радња мешовита, продајем из слободне руке. Због велике породице намеран сам у варош се преселити.

М. ГАЋАНСКИ

трговцац

у Срп. Сент-Мартону.

БРАЋА РАБШТЕРИ

НОВИ САД

146 41—

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

ЈАЈА

СВЕЖА ЗА НАСАЂИВАЊЕ.

од Минорке чисте и мачке расе, продајем цело пролеће и лето у сталну цену 12 кмд. јаја за 4 круне.

Минорка је призната за најбољу носачицу, јер нессе 160—180 јаја годишње, а никад не кваче а носи и најкрупнија јаја, па и по самој лепоти је најлепша кокошка, црна светлих перја, са грдно великом црвеном крестом и подбрадак велики, а уши велике и чисто беле. Разуме се поштарина и пакунг спада на терет оног, који поручује.

На Панчевачкој изложби а од земалског живинског одгајивајућег Друштва добио сам на моје кокошке новчану награду и диплому.

Младен Предраговић

179 3—3

у Панчеву.

Тражи место

старији трговачки помоћник помодно-мануфактурне и галантеријске струке са прима референцама, једноставном трг. књиговодству, немачкој кореспонденцији и аранжирању излога потпуно вешт, са умереним захтевима. Адреса на

Н. ОРЛИЋА

204 2-2

Брод (Славонија) Радичевићева ул. 33.

ПРОДАЈА ЛОЗЕ!

23.000 комада I. класе, лепа, здрави и јаки калемак у зелен, понајвише у пресеку.

20.000 комада I. класе калемака у дрво са лепим жилама.

14.000 комади слабијих калемака подписани има на продају. — Врсте су ове: Мустафер. (Mustos fehér), бургундера, бакатора, скаларке, слакаменке, фрминта, волујског ока, племенке, (Gutedel), Нониглер и разливаг, осим тога 10 врсти тамјанике (Muskatetelra) столна грожда. — За чистоћу свих врста даће се јамчевина. Цена је пак врло јефтина. Добити се може код

BISTRICZKY KAROLY
Uj-Paulis (Arad megye).

159 4-6

Адресар.

Под овим насловом доносићемо АЗБУЧНИМ РЕДОМ (и местима и по презименима) фирме и имена трговина, занатлија, гостионичара, новчаних завода, разних подuzeћа, алкогата, лечника и т. д. — Ове ће адресе излазити 50 пута годишње, и то 30 пута у бројевима од петка, који су распоршени у више хиљада примерака. Околина која долази на места била би обавештена, где да се обраћа за своје потребе. А и иначе ако хоћемо да радимо један с другим, треба да се знамо и познамо. — Они, који још нису уринули молимо да се обрате администрацији „Застава“.

Будипешта.

А. Мудрински, ципелар, vás u. kerepesi út sarog

Бела Црква.

Браћа Ђорђевић-Нанчић мануфактурна и моде трговина, „код белог голуба“ у сопств. кући

Вел. Бечкерек.

Јован С. Бошковић, галантерија код „Роде.“

М. Михајловић Јарковчанин, памучар трг.

Живојин Терзин, мануфактура код Баче свирца

Живко Ж. Терзин, мануфактурна и галантеријске трговина код „три плаве звезде“.

Т. Турински, шпецерајска трг. код „злат. јагњета“

Новчани заводи:

Српска задруга за штедњу.

Плаћа на улоге 4 1/2 %, а својим члановима 5 %

Држи цензуру сваког раденог дана.

Ст. Бечеј.

Стева Живковић, лепедеар, црквена ул. 1031

Брод н. С. (Славонија).

Осигурање живота и рента.

Иса Меркадић, заступник чувеног друштва „А тлас“ у Бечу.

Вршац.

Сава Томић-Печена, хотелијер код „Париз“

Буковар.

Никола Вингулац, кројачка радња, гл. пијаца

Нова Градишка.

Новчани заводи:

Срп. Штедионица деоничарско друштво.

Акцијски капитал К. 100.000 Улози К. 300.000. Одобрава камату на улоге са 4 1/2 % чисто.

Цензура сваког четвртка.

Јагодић и Маљковић гвожђарска и шпецерајска трговина.

Радован Симић, мануфактурна и помодна радња,

Марковић и друг, наследник Шандора Фурсара, трговина шпецераја, боја и деликатеса.

Никола Вилић, трговина коже и све врсте готове обуће.

Паја Јоцић, прва казанџијска радња, са казанима, разним апаратима за пецаре и купаонице.

Дарувар (Славонија).

Пајо Поповић, трговина кожарска, гвожђарска, шпецерајска, мануфактурна, оружја, барута, сувом и сољеном рибом.

Жабал.

Боста Михајловић, шпецерајска, гвожђарска, и креча трговина и гостионица.

Загреб.

Г. Скрбић, фабрика жалузџија и ролета, Илица 40.

Земун.

Др. Јован Радивојевић-Вачић, адвокат.

Др. Миливој Бабић, адвокат.

Бока С. Милосављевић галантеријска трговина код „Зоре“ принц Еуген улица бр. 12.

Ириг.

Ђорђе Пуљо, гостионичар и хотелијер.

Лазар Неђић, стаклар преко од велике чесме.

Горњи Карловац.

Никола Дубајић, гвожђарска трговина.

Браћа Милићевић, мануфактурна трговина.

М. Влатковић, трговина готовог одела.

Срем. Карловци.

Новчани заводи:

Народна Кредитна Банка

деоничарско друштво

прима улоге и плаћа на исте 5 %.

Вињски продуценти:

Др. Ђорђе Красојевић адвокат и заступник српских народних црвених фондова.

Петар Ршић, воскар и колачар.

Ђорђе Секулић, мануф. и кратке робе трговина.

Ст. С. Јанковић шпецерајска трг., главна пијаца.

Велика Бијина.

Сергија Којић, дрворезац и позлатар.

Младен Кристић кројач, главна ул. 7.

Петар Ракић кројач свештенич. и мушког одела.

Милош Тошић кројач војног и цивилног одела.

Никола Милић, месар, продаја масти и сланине.

Стеван Радонић, једини прави кројач свештеничких хаљина и црвених утвари.

Урош Малогојски, папуџија.

Милан Вузић, сарач.

Васа Гајин, дрндар и кабаничар.

Миша Ђурићин, четвар.

Пециво раније и трговина пљивовице и ромовице:

Ђока Недучин и друг.

Шпецерајске трговине:

Мил. Т. Мирков „код дубенице“, код срп. цркве.

Александер Ранков.

Липик (Анбин двор).

Ц. М. др. Ј. Ненадовић спец. за кожне болести.

Митровица.

Јов. Костић, код „Плаве Звезде“, гвожђарска и шпецерајска радња.

Ник. Ненадовић, шпецерајска трг. код Арапина.

Радивој Николајевић, спец. трг. на вел. и мало.

Велимир Радак, шпецерајска трг. код „Лава“.

Продаја и куповина малих и великих дуката.

Мирослав Спаић, мењачница.

Новчани заводи:

Српска задруга за штедњу

прима улоге по 5 %, есконтује менице са умереном каматом, стање главице изнаша 31 децембра 1903.

Круна 57978-64 — резервни фонд К 5452-23

Ново уређено са ацетил осветљено свратиште:

Тале Стефановић, близу главне пијаце.

Нови Сад.

Адвокати:

Др. Миливој Григоријевић, грчка ул. 10.

Др. Вранко Илић, ђурчијска улица број 11.

Вербер:

Никола Ползовић, житна пијаца број 11.

Воскари и колачари:

Катарина Чупића, ђурчијска улица број 30.

Галантеријско-помодне трговине:

Браћа М. Поповићи, главна улица.

Гвожђарске трговине:

Антон Георгијевић, код „Златног звона“, главна улица број 4., преко од владичиног двора.

Гостионичари и хотелијери:

Стева Димитријевић, код „Беле Лађе“.

Тима Јерковић, кисачка улица.

Ђурица Ракић, темеринска улица број 31.

Стева Видаковић (Врга), темеринска ул. 35.

Казанџије:

Творничар ракински кавана, и пероноспорни штрцаљака

Милан Т. Јовановић,

ћошак, Лазарева улица бр. 14.

Кеџаре:

Браћа М. Поповићи, главна улица.

Творница каруца и кола:

Јован Мунђан, кисачка улица.

Књиговачке радње.

Милан Манојловић, ђурчијска улица бр. 6.

Кобасичари:

Филип Михајловић, продаја масти на велико и мало, житна пијаца.

Женски кројачки салон.

Јелена В. Миросављевићка, Дунавска улица број 22.

Мита Томић, кулунџија, преко од саборне црве.

Лењари:

Др. Јефта Стојаковић, главна улица бр. 25.

Др. Миладин Свињарев, хлебарска улица.

Куће број 47.

Др. Ђура Трифковић, главна улица број 24.

Мануфактурне трговине:

Петар Матић, код „Беле Лале“, главна ул. 11.

Мануфакт. памука и срп. платна тргов. „код 2 чобана“

Косте П. Миросављевића, ђурч. ул. бр. 24.

Гавра Ј. Подит, код „Златн. Лафа“ гл. ул. 15.

Мерници:

Стеван Славнић, главна улица број 25.

Стално стовариште пољопривредних машина и примање разноврсних машинских репература

Д. Јаснић, житна пијаца бр. 16.

Новчани заводи:

Српска задруга за међусобно помагање

и штедњу у Новоме Саду

Основана 1870. год.

Цензура: сваког понедељника среде и петка, свагда у 10 сати пре подне.

Српска Учитељска Новчана Задруга

стапује у згради Српског Учитељског Конвикта.

Памучарска трговина:

Јован Т. Чавић, код „Пређе“, главна улица.

Погребна подuzeћа:

Паја Марковић, дунавска улица.

Подузимач за икностасе — Христове гробове.

Никола Ивковић, дунавска улица.

Радња свештеничких хаљина, појасева и пешира

Никола Ивковић, дунавска улица.

Трговина са рибом на велико и мало:

Фрања Ловрековић, Сечењијева улица 9.

Сараџи:

Тодор Никетић-Бошпо, дунавска ул. 16.

Стовариште надгробних споменика:

Паја Марковић, дунавска ул. 16.

Станари:

Тоша Алабурић ђурчијска улица бр. 12.

Сликарски уметнички завод:

Иван Ј. Стојковић, дворски сликар, главна улица бр. 25.

Трговина црвених утвари.

Никола Ивковић, дунавска улица.

Цветарица и вртарица:

Војина Јовановића, дунавска улица бр. 3

Ципеларске радње:

Кузман Јуришић, дунавска улица бр. 22.

Аца Николић, ђурчијска улица број 11.

Ђурчијске радње:

Ђорђе Пушић, ђурчијска улица.

Шпецерајске трговине.

Ђока Мољак, кисачка улица.

Шпецераја, материјала, боја и варива трговина на велико и мало.

Никола Димовић, код „Црвеног рака“.

Драгутин Ненадовић, трговина шпецераја и деликатеса код „Белог Орла“, ђурчијска ул. бр. 10.

Стојановић и Радовановић „код лафа“ гл. ул.

Штампарије:

Српска штампарија Браће М. Поповића.

Српска штампарија дра Свет. Милетића.

Трговина свештеничких пешира и ђелепуша:

Петар Маркуш, главна улица.

Палчево.

Ђура Димитријевић, житарска трговина.

С. Суботић, стаклар, преко од св.-савског дома.

Шпецерајске трговине.

Рада Јовановић код „Грозда“ код успен. црква

Д. Ђонин, код „Златне Крушке“.

Нем. Паланка.

Гвожђарска и шпецераја трговина:

Марко Марцивић.

Перлез.

Боча Поповић, мануфактурна и шпецераја радња.

Боста Ракић, мануфактурна и шпецераја радња.

Руна.

Данило Удицеи, шпецерајска трговина.

Вранко Богдановић, шпецерајска трговина.

Милан В. Рајаковац, Бечко стовариште одела за господу, госпође и децу.

Новчани заводи:

Румска Штедионица

(основана 1871. год.)

уплаћена деоничка главица К 180.000. Резервни фонд К 83.500. Улоге укамађује са 4 %.

Ђорђе Петровић, штампар.

Сегедин.

Милан Недељковић, власник извора горке воде

Велимир Јовановић, шпецераја и боје радња.

Шандор Мајски, шпецерајска трг. iskola u. 3

Трговина цакова, пољава, разних шправака и паљана и изврсне мреже за покривање коња.

Ђуре Дакића, Таса Лајош керут 32 Жавинска пијаца.

Сомбор.

ГОЛУБ лист са српску младеж, излази већ 27-ма година годишња претплата 3 круне. Могу се сви бројеви од почетка ове године добити.

Јаша Гргуров, гвожђарска трговина.

Паја М. Бивар